

**Co-funded by
the European Union**

**AKTYWIZUJĄCY SCENARIUSZ LEKCJI
opracowany w ramach projektu**

„INNOWACJE W EDUKACJI SZKOLNEJ”

Temat lekcji:

**Czym są fake newsy? Rozpoznajemy fałszywe informacje krok po kroku
(Wprowadzenie do tematu dezinformacji – definicje, przykłady, konteksty)**

1. Cele lekcji

Uczeń:

- wyjaśnia, czym są fake newsy, dezinformacja, clickbait i deepfake,
- potrafi wskazać różnice między informacją prawdziwą a fałszywą,
- zna narzędzia do sprawdzania informacji w PL/CZ/SK i UE,
- rozumie, jak działają emocje w przekazach informacyjnych,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i współpracy.

2. Grupa docelowa

Uczniowie szkół podstawowych

3. Metody nauczania

- Burza mózgów
- Dyskusja
- Praca w grupach
- Quiz
- Analiza tekstów i nagłówków

4. Pomoce dydaktyczne / źródła

- Rzutnik lub tablica interaktywna
- Karty z tytułami artykułów (2 fake newsy + 2 prawdziwe)
- Flipchart i pisaki
- Platformy fact-checkingowe:

Polska: Demagog.org.pl, Konkret24

Czechy: Manipulátoři.cz, Demagog.cz

Słowacja: Demagog.sk, Infosecurity.sk

UE: EUvsDisinfo.eu, EDMO.eu

5. Przebieg lekcji (czas trwania: 45 minut)

1. Wprowadzenie – co wiesz o fake newsach? (5 min)

Forma: burza mózgów

**Co-funded by
the European Union**

Przebieg:

Nauczyciel pyta:

- Co oznacza termin fake news?
- Czy spotkaliście się z nim w mediach społecznościowych?
- Jakie przykłady przychodzą Wam do głowy?

Informacje merytoryczne (dla nauczyciela / planszy / przekazu ustnego)

Fake news to fałszywa lub zmanipulowana informacja, która została stworzona i przedstawiona w taki sposób, by wyglądała jak prawdziwa wiadomość. Jej autorzy celowo chcą wprowadzić odbiorców w błąd, wzbudzić ich emocje lub skłonić do szybkiego udostępnienia treści dalej – bez zastanowienia się, czy to, co czytamy lub oglądamy, jest naprawdę zgodne z rzeczywistością.

Fake news może przybierać wiele różnych form:

- artykułu w internecie,
- wpisu w mediach społecznościowych,
- zmanipulowanego zdjęcia lub grafiki,
- krótkiego filmiku,
- a nawet śmiesznego mema, który wydaje się niewinny.

Celem fake newsów nie jest informowanie, ale manipulowanie – czyli wywieranie wpływu na nasze myślenie, decyzje, a przede wszystkim na emocje, takie jak strach, gniew, oburzenie, smutek czy zachwyt. Takie wiadomości mogą nas zaskoczyć lub rozbawić, ale często wprowadzają nas w błąd.

Fake newsy są też często tworzone po to, aby:

- zdobyć klikalność (czyli wiele wejść na stronę),
- zarobić pieniądze na reklamach,
- wpłynąć na opinię publiczną, na przykład przed wyborami,
- osłabić zaufanie do ważnych instytucji, takich jak rządy, organizacje zdrowotne czy media.

To, że coś wygląda profesjonalnie albo pojawiło się „w internecie”, nie oznacza, że jest prawdziwe. Dlatego warto sprawdzać informacje w wiarygodnych źródłach, myśleć samodzielnie i nie wierzyć bezkrytycznie we wszystko, co zobaczymy w sieci.

2. Definicja i przykłady (10 min)

Forma: mini-wykład

Przebieg:

Nauczyciel przedstawia krótkie definicje i pokazuje różne przykłady:

Definicje:

Fake newsy

Fake newsy to fałszywe informacje, które ktoś stworzył specjalnie po to, żeby wprowadzić odbiorców w błąd. Zazwyczaj wyglądają one bardzo wiarygodnie – jak prawdziwe wiadomości z gazet, portali informacyjnych czy mediów społecznościowych. Czasem są zmyślane całkowicie od zera, a czasem są tylko częściowo prawdziwe, ale podane w taki sposób, że zmieniają sens lub przekłamują rzeczywistość.

Fake newsy często mają konkretny cel – np. wywołać strach, oburzenie, skłonić do głosowania na konkretną osobę, oczernić jakąś grupę albo po prostu przyciągnąć uwagę i

Co-funded by the European Union

zarobić pieniądze na kliknięciach. Najczęściej spotykamy je w mediach społecznościowych, gdzie są szybko i masowo udostępniane – często przez ludzi, którzy nawet nie wiedzą, że przesyłają nieprawdę.

Typowe cechy fake newsa:

- brak źródła, lub bardzo ogólne odwołanie do „ekspertów” bez nazwisk
- silne emocje: strach, gniew, zaskoczenie
- niesprawdzone liczby lub wykresy
- pozornie „sensacyjne odkrycie”, o którym nikt inny nie informuje

Przykład: „Naukowcy odkryli, że picie trzech filiżanek kawy dziennie sprawia, że człowiek staje się odporny na wszystkie choroby.”

Dezinformacja

Dezinformacja to szersze zjawisko niż fake newsy. Oznacza celowe rozpowszechnianie nieprawdziwych, zmanipulowanych lub niepełnych informacji, po to by kogoś wprowadzić w błąd, zaszkodzić mu albo wywołać konkretną reakcję – np. lęk, chaos, brak zaufania.

Dezinformacja może wyglądać jak:

- całkowicie zmyślona wiadomość (czyli fake news),
- prawdziwa informacja, wyrwana z kontekstu lub pokazana tylko częściowo,
- zniekształcone dane, które sugerują coś innego niż w rzeczywistości,
- powtarzanie jednej wersji wydarzeń i pomijanie innych (czyli manipulacja przekazem).

Dezinformacja jest często wykorzystywana w polityce, mediach i internecie, a także w czasie wojen, kryzysów czy kampanii wyborczych – po to, by wpływać na zachowanie ludzi lub destabilizować społeczeństwo.

Przykład: „Władze miasta ogłosiły, że jutro wszystkie sklepy spożywcze zostaną zamknięte na dwa tygodnie. Ludzie powinni natychmiast zrobić duże zapasy jedzenia.”

Clickbait

Clickbait to pojęcie z języka angielskiego – dosłownie oznacza „przynętę na kliknięcia”. Jest to chwytliwy, często przesadzony i sensacyjny nagłówek, który ma sprawić, że klikniemy w daną wiadomość, nawet jeśli jej treść niewiele ma wspólnego z tytułem.

Przykład clickbaitu:

„Szok! Zobacz, co zrobili uczniowie podczas lekcji – nikt się tego nie spodziewał!”

Po kliknięciu okazuje się, że chodziło o zwykły projekt szkolny.

Celem clickbaitów jest zazwyczaj przyciągnięcie uwagi i zwiększenie liczby wejść na stronę, co przekłada się na zarobki z reklam. Choć nie każdy clickbait jest fałszywą informacją, to często bywa pierwszym krokiem do manipulacji lub dezinformacji.

Deepfake

Deepfake to fałszywe nagranie wideo lub audio, które zostało stworzone z pomocą sztucznej inteligencji. W takich materiałach można podłożyć twarz i głos znanej osoby do treści, której ta osoba nigdy nie wypowiedziała ani nie zrobiła.

Na pierwszy rzut oka deepfake może wyglądać bardzo realistycznie – jak prawdziwy film lub wywiad. To sprawia, że jest szczególnie niebezpieczny, ponieważ:

- może podszywać się pod polityków, nauczycieli, celebrytów,
- może być użyty do rozsiewania kłamstw, szantażu, wywoływania zamieszania,
- trudno od razu poznać, że to fałszywka.

Co-funded by the European Union

Technologia deepfake jest coraz bardziej zaawansowana i dostępna, dlatego ważne jest, by uczyć się ją rozpoznawać i nie ufać każdemu materiałowi wideo tylko dlatego, że „widać go na własne oczy”.

Przykład: Wyobraź sobie nagranie wideo, w którym prezydent danego kraju mówi, że ogłasza kapitulację w czasie wojny. – W rzeczywistości taka osoba nigdy tego nie powiedziała, jej twarz i głos zostały sztucznie wygenerowane, tak aby wyglądało to na prawdziwe przemówienie.

Fact-checking

Fact-checking to proces sprawdzania faktów, danych, cytatów i treści medialnych w celu potwierdzenia ich prawdziwości. Zajmują się nim najczęściej niezależne organizacje lub portale dziennikarskie, które specjalizują się w weryfikowaniu informacji pojawiających się w przestrzeni publicznej – szczególnie w internecie, mediach społecznościowych oraz w wypowiedziach polityków i celebrytów.

Fact-checkerzy porównują daną informację z wiarygodnymi źródłami (np. raportami, badaniami naukowymi, oficjalnymi statystykami), by określić, czy jest ona:

- prawdziwa,
- częściowo prawdziwa (zmanipulowana lub wyrwana z kontekstu),
- fałszywa.

Celem fact-checkingu jest ograniczanie dezinformacji, poprawa jakości debaty publicznej oraz wzmacnianie zaufania do rzetelnych źródeł wiedzy.

Przykład: W internecie pojawia się artykuł: „Picie ciepłej wody co 15 minut zabija wirusa powodującego COVID-19’.”

Fact-checking wyglądałby tak:

1. sprawdzenie źródeł – brak badań naukowych i brak rekomendacji WHO, które by to potwierdzały
2. konsultacja z ekspertami – lekarze i epidemiolodzy mówią jasno, że picie wody nie chroni przed infekcją
3. wniosek – informacja jest FAŁSZYWA

Bańka informacyjna

Bańka informacyjna to zjawisko, w którym dana osoba otrzymuje i widzi przede wszystkim takie informacje, które pasują do jej wcześniejszych poglądów i zainteresowań. Powstaje głównie przez działanie algorytmów w mediach społecznościowych i wyszukiwarkach, które dostosowują treści do zachowania użytkownika – tego, co lubi, ogląda, komentuje.

W efekcie:

- użytkownik ma ograniczony kontakt z różnorodnymi opiniami i danymi,
- coraz rzadziej widzi inne punkty widzenia,
- jego własne przekonania utrwala się i wzmacniają, nawet jeśli są błędne.

Bańki informacyjne mogą prowadzić do braku zrozumienia innych osób i poglądów, pogłębiania podziałów społecznych oraz łatwiejszego przyjmowania fake newsów, jeśli tylko potwierdzają to, co użytkownik już „wie”.

Przykład: Wyobraź sobie, że Ania bardzo lubi konie. Ogląda filmy o koniach na YouTube, czyta książki o koniach i rozmawia o nich z koleżankami. Gdy wchodzi do internetu, widzi głównie reklamy z końmi, filmiki o jeździectwie i propozycje nowych książek o koniach.

Co-funded by the European Union

Z czasem Ania zaczyna myśleć, że konie to najfajniejsze zwierzęta na świecie i że wszyscy je lubią. Gdy kolega z klasy mówi, że woli dinozaury albo roboty, Ania jest zdziwiona – przecież ona *nigdzie* o tym nie widuje!

To właśnie jest bańka informacyjna – kiedy internet pokazuje nam głównie to, co już lubimy, i przez to nie widzimy innych ciekawych rzeczy ani innych punktów widzenia.

Efekt potwierdzenia (confirmation bias)

Efekt potwierdzenia to naturalna skłonność człowieka do wierzenia w informacje, które zgadzają się z jego wcześniejszymi przekonaniami, i ignorowania tych, które są z nimi sprzeczne – nawet jeśli są prawdziwe. Zjawisko to działa nieświadomie i sprawia, że często odrzucamy dane, które mogłyby zmienić nasze zdanie.

Przykład działania efektu potwierdzenia:

Osoba, która nie ufa szczepieniom, będzie częściej wierzyć w informacje o ich szkodliwości (nawet jeśli są nieprawdziwe), a ignorować dane naukowe o ich skuteczności.

Efekt ten jest jednym z głównych powodów, dla których fake newsy rozprzestrzeniają się tak skutecznie – potwierdzają one to, co chcemy usłyszeć, więc łatwo w nie uwierzyć i przekazać dalej, bez sprawdzenia.

Przykład: Kacper uważa, że psy są mądrzejsze od kotów. Kiedy ogląda filmik w internecie, na którym pies wykonuje sztuczki, myśli:
„Widzisz? Psy są naprawdę mądre!”

Ale gdy zobaczy filmik, na którym kot robi coś sprytnego, mówi:
„Pewnie przypadek. Koty po prostu miały szczęście.”

Co tu się dzieje?

Kacper wierzy w coś (że psy są mądrzejsze), więc zwraca uwagę tylko na te informacje, które potwierdzają jego opinię, a ignoruje albo umniejsza te, które się z nią nie zgadzają. To właśnie efekt potwierdzenia.

3. Ćwiczenie – rozpoznaj fake newsy (15 min)

Ćwiczenie: Rozpoznaj fake newsy

Czas trwania: 15 minut

Forma: praca w grupach (3–5 osób)

Cel: rozwijanie umiejętności analizy informacji, krytycznego myślenia i współpracy

Instrukcja dla nauczyciela:

Podziel klasę na 4–5-osobowe grupy.

Rozdaj każdej grupie zestaw 4 nagłówków wiadomości (np. wydrukowane na kartkach).

Zadanie grupy:

- przeczytać każdy nagłówek,
- zdecydować, które z nich są fake newsami,
- uzasadnić swój wybór – np. na podstawie języka, źródła, emocji, braku faktów, itp.

Co-funded by the European Union

(Opcjonalnie) Uczniowie mogą skorzystać z telefonów lub komputerów i spróbować znaleźć potwierdzenie/obalenie informacji na stronach typu:

Demagog.org.pl (PL)

Manipulatori.cz (CZ)

Demagog.sk (SK)

EUvsDisinfo.eu (UE)

Po zakończeniu – każda grupa prezentuje swój wybór i uzasadnienie.

Zestaw przykładowych nagłówków do analizy (w języku polskim):

1. Nagłówek A (fake news):

„Unia Europejska zakazuje sprzedaży książek papierowych – tylko e-booki od 2026 roku!”

Wskazówka: Brak źródła, sensacja, dezinformacja. UE nie wydała takiej decyzji.

2. Nagłówek B (prawdziwa wiadomość):

„Uczniowie ze Słowacji, Czech i Polski wzięli udział w międzynarodowym projekcie o mediach”

<https://kalwaria24.pl/uczniowie-i-nauczyciele-ken-wzieli-udzial-w-i-etapie-projektu-wyszehradziego/>

Wskazówka: Neutralny ton, możliwy do potwierdzenia, realna inicjatywa edukacyjna.

3. Nagłówek C (fake news):

„Szczepionki powodują magnetyzm ciała – dowód na filmie!”

Wskazówka: Przykład popularnej teorii spiskowej. Naukowo obalone, brak źródła naukowego.

4. Nagłówek D (prawdziwa wiadomość):

„Władze Czech uruchamiają nowy portal do walki z dezinformacją”

https://www.bing.com/search?q=„Władze+Czech+uruchamiają+nowy+portal+do+walki+z+dezinformacją”&cv=eb9b872d3ae540feaab9080dfaaae953&gs_lcrp=EgRIZGdlKgYIABBF GDkyBggAEEUYOTIHCAEQ6wcYQNIBCDE1MTdqMGo0qAIIIsAIB&FORM=ANAB01&PC=U531

Wskazówka: Rzeczywiste działania rządowe, do sprawdzenia w źródłach rządowych.

Po ćwiczeniu – pytania do omówienia z klasą:

- Co pomogło Wam rozpoznać fałszywe informacje?
- Jakie „sygnały ostrzegawcze” zauważyliście w nagłówkach?
- Jakie błędy można popełnić, czytając wiadomości bez sprawdzania źródła?

4. Dyskusja: Dlaczego fake newsy działają? (8 min)

Forma: rozmowa kierowana

Przebieg:

Nauczyciel zaprasza uczniów do rozmowy w formie moderowanej dyskusji klasowej lub rozmowy w kręgu. Celem jest uświadomienie sobie, dlaczego fake newsy są skuteczne i trudne do rozpoznania, oraz jak sami możemy wpaść w ich pułapkę.

Pytania do uczniów (zachęcające do refleksji):

- Dlaczego niektóre osoby wierzą w fake newsy, mimo że są nieprawdziwe?
- Czy wszystkie fake newsy są bardzo dziwne, czy niektóre wyglądają bardzo realistycznie?

Co-funded by the European Union

- Jakie emocje czujecie, gdy natraficie na sensacyjną, szokującą wiadomość?
- Czy kiedykolwiek przesłaliście dalej coś, co potem okazało się nieprawdą?
- Jak można się uchronić przed pochopnym udostępnianiem fake newsów?

Informacje merytoryczne (dla nauczyciela, możliwe do przekazania ustnie lub na slajdzie): Fake newsy działają skutecznie z kilku powodów — to nie przypadek. Tworzone są tak, by wpływać na nasze myślenie i emocje. Oto kluczowe mechanizmy:

1. Prostota i pozorna wiarygodność

Fake newsy są często napisane prostym językiem, z mocnymi hasłami, które łatwo zapamiętać.

Naukowcy potwierdzają: szczepionka zmienia DNA!” – krótko, prosto, przekonująco... i fałszywie.

2. Wzbudzanie silnych emocji

Autorzy fake newsów celowo używają języka pełnego emocji: strachu, gniewu, zdziwienia. Dzięki temu treści te szybciej „przebijają się” do naszej uwagi.

Emocje → działanie impulsowe → udostępnianie bez myślenia.

3. Łatwość udostępniania

Fake newsy są łatwe do przekazania dalej – wystarczy jeden klik: „udostępnij”, „prześlij dalej”, „wrzuć na grupkę klasową”.

4. Efekt potwierdzenia (confirmation bias)

O wiele łatwiej wierzymy w coś, co potwierdza nasze wcześniejsze przekonania, niż w coś, co je podważa – nawet jeśli ta nowa informacja jest fałszywa.

Przykład: ktoś, kto nie ufa lekarzom, chętniej uwierzy w fake newsa o „lekarstwie z internetu” niż w dane naukowe.

5. Autorytet i forma przekazu

Niektóre fake newsy wyglądają bardzo profesjonalnie: mają logo, zdjęcia, podrobione wypowiedzi znanych osób. Dla wielu odbiorców forma = prawda.

Uczniowie mogą zatem pomylić profesjonalnie wyglądający fake news z prawdziwą informacją.

5. Podsumowanie i refleksja (7 min)

Forma: praca indywidualna

Przebieg:

Nauczyciel rozdaje uczniom małe kartki lub prosi, by zapisali w zeszytach krótką refleksję po lekcji.

Uczniowie wybierają i kończą jedno z poniższych zdań:

„Najważniejsza rzecz, której się dziś nauczyłem/am to...”

„Od dziś przed udostępnieniem informacji sprawdzę...”

„Zaskoczyło mnie, że fake newsy mogą...”

„Zrozumiałem/am, że emocje w wiadomościach mogą...”

„W przyszłości postaram się...”

Chętni uczniowie odczytują swoje zdania (lub nauczyciel wybiera kilka anonimowo, jeśli zebrano je wcześniej).

Uczniowie mogą też zapisać swoje refleksje na kartkach i przykleić je do „tablicy wiedzy” (np. flipchartu lub ściany), która zostanie w klasie.

Rozszerzone podsumowanie nauczyciela (z wnioskami merytorycznymi):

Co-funded by the European Union

Fake newsy to nie tylko zabawne memy czy dziwne wiadomości z internetu. To realne zagrożenie dla naszej wiedzy, bezpieczeństwa i zaufania między ludźmi. Fałszywe informacje mogą prowadzić do błędnych decyzji, takich jak nieleczenie choroby, udział w agresji słownej online, czy szerzenie nietolerancji.

Często nie zdajemy sobie sprawy, że sami – nawet bez złych intencji – możemy być częścią tego problemu, jeśli udostępnimy nieprawdziwą informację lub zareagujemy emocjonalnie na coś, co nie zostało sprawdzone.

Dlatego w XXI wieku jedną z najważniejszych umiejętności jest krytyczne myślenie:

- umiejętność sprawdzania źródeł,
- rozpoznawania manipulacji,
- zadawania pytań zamiast ślepego przyjmowania informacji.

Słownik pojęć – Fake newsy i dezinformacja

Pojęcie	Definicja
Fake news	Fałszywa lub zmanipulowana informacja, która wygląda jak prawdziwa wiadomość. Jej celem jest wprowadzenie w błąd, wywołanie emocji lub zdobycie popularności.
Dezinformacja	Celowe rozpowszechnianie nieprawdziwych, częściowych lub zmanipulowanych informacji w celu wywarcia wpływu na odbiorców. Może mieć charakter polityczny, społeczny lub ideologiczny.
Clickbait	Emocjonalny, przesadzony nagłówek, którego celem jest przyciągnięcie uwagi i skłonienie do kliknięcia, niezależnie od prawdziwości treści.
Deepfake	Fałszywe nagranie wideo lub audio stworzone za pomocą sztucznej inteligencji, które imituje czyjąś wypowiedź lub zachowanie.
Fact-checking	Proces sprawdzania faktów i prawdziwości informacji przez niezależne organizacje lub portale. Służy walce z dezinformacją.
Bańka informacyjna	Zjawisko, w którym odbiorca widzi głównie treści zgodne ze swoimi poglądami, co ogranicza kontakt z różnorodnymi opiniami i sprzyja utrwalaniu własnych przekonań.
Efekt potwierdzenia	Skłonność do wierzenia w informacje, które potwierdzają wcześniejsze przekonania, i ignorowania tych, które są z nimi sprzeczne. To zjawisko ułatwia rozprzestrzenianie się fake newsów.

PRZEWODNIK METODYCZNY DLA NAUCZYCIELA

(wspiera realizację scenariusza i umożliwia adaptację do różnych grup)

Cele ogólne lekcji

- Kształcenie kompetencji cyfrowych i medialnych
- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia
- Uświadomienie zagrożeń związanych z dezinformacją i wpływem emocji na odbiór informacji

Co-funded by the European Union

Dostosowanie do grupy wiekowej

Czas trwania lekcji jest tylko sugestią, powinien być on dostosowany do grupy, w zależności od decyzji nauczyciela

Unikamy zbyt technicznych pojęć (np. „algorytmy dystrybucji treści”) – tłumaczymy je prostymi porównaniami.

Uczniowie są aktywnymi uczestnikami mediów społecznościowych – warto korzystać z przykładów z TikToka, YouTube’a, Instagramu.

Dobieramy niepolaryzujące przykłady fake newsów, które nie dotyczą bieżącej polityki wewnętrznej, aby uniknąć sporów lub napięć.

Wskazówki metodyczne – jak prowadzić lekcję

Wprowadzenie:

Zacznij od znanych uczniom pojęć (YouTube, Instagram, memy).

Zastosuj burzę mózgów – zachęca uczniów do myślenia i otwiera na temat.

Praca w grupach:

Dobierz nagłówki odpowiednie do wieku – z humorem, ale bez kontrowersji.

Upewnij się, że w każdej grupie znajduje się osoba potrafiąca obsłużyć wyszukiwarkę.

Dyskusja:

Moderuj wypowiedzi – nie oceniaj, a pytaj „dlaczego tak uważasz?”

Pokaż, że nawet dorośli dają się nabrać – to nie wstyd, ale warto się uczyć.

Refleksja:

Zakończ lekcję pozytywnym przesłaniem: uczniowie mają wpływ na to, co dzieje się w sieci.

Materiały do wykorzystania / przygotowania

Infografiki: „Cykl życia fake newsa”, „5 pytań, które warto zadać przed udostępnieniem informacji”

Zestawy nagłówków do analizy – dostosowane językowo (PL/CZ/SK)

Lista stron do fact-checkingu

Quiz lub gra interaktywna (Kahoot, Wordwall) – do wykorzystania jako utrwalenie

Kartki/karteczki do refleksji i tworzenia tablicy wiedzy

Możliwe rozszerzenia / zadania dodatkowe

Zadanie domowe: znajdź artykuł/news i sprawdź jego prawdziwość w wiarygodnych źródłach.

Projekt klasowy: stwórzcie wspólnie plakat z 10 zasadami „Jak nie dać się fake newsom”.

Mini-drama: odegrajcie scenkę „Uczeń dostaje wiadomość – prawdziwa czy fałszywa?”.

Źródła naukowe i edukacyjne (międzynarodowe i unijne)

EDMO – European Digital Media Observatory

<https://edmo.eu>

– źródło wiedzy o mechanizmach dezinformacji, współpracy europejskich organizacji fact-checkingowych, edukacji medialnej.

EUvsDisinfo – projekt Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych

<https://euvsdisinfo.eu>

– baza analizowanych fake newsów, typologia dezinformacji, narzędzia edukacyjne i kampanie przeciwdziałające fałszywym informacjom.

UNESCO – „Media and Information Literacy Curriculum for Teachers”

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971>

– definicje i kontekst globalny fake newsów, deepfake’ów, algorytmów i bańki informacyjnej.

Polskie źródła fact-checkingowe i edukacyjne

**Co-funded by
the European Union**

Demagog.org.pl – największy polski portal fact-checkingowy

<https://demagog.org.pl>

– definicje: fake news, dezinformacja, clickbait, fact-checking; analizy konkretnych przypadków.

Konkret24 – redakcja weryfikacyjna TVN24

<https://konkret24.tvn24.pl>

– analizy wprowadzających w błąd informacji, także z zakresu edukacji, zdrowia, polityki i nauki.

Niebezpiecznik.pl – portal o bezpieczeństwie w sieci i edukacji cyfrowej

<https://niebezpiecznik.pl>

– materiały o deepfake, inżynierii społecznej i oszustwach internetowych.

Czeskie i słowackie źródła fact-checkingowe

Manipulátoři.cz

<https://manipulatori.cz>

– czeski portal edukacyjno-analityczny specjalizujący się w tropieniu manipulacji, teorii spiskowych i dezinformacji.

Demagog.cz / Demagog.sk

<https://demagog.cz> / <https://demagog.sk>

– czeski i słowacki odpowiednik polskiego Demagoga; weryfikacja wypowiedzi polityków i wiadomości medialnych.

Infosecurity.sk – Inštitút pre bezpečnosť politiku

<https://infosecurity.sk>

– analizy dotyczące dezinformacji w Słowacji i regionie Europy Środkowo-Wschodniej, w tym raporty nt. młodzieży i fake newsów.

